Onderwijs met Specialistische Jeugdhulp REGIO AMERSFOORT

Samen voor de ontwikkeling van ieder kind, op een passende plek

Een samenwerking tussen, onderwijs, specialistische jeugdhulpaanbieders (BSA) en gemeenten regio Amersfoort

Basisdocument

Achtergrond

We willen voor elk kind een passende plek die aansluit bij hun mogelijkheden en kwaliteiten, ook voor hen die wat meer aandacht, ondersteuning of zorg nodig hebben. De gemeenten in de regio Amersfoort en Samenwerkingsverbanden voor het basis- en voortgezet onderwijs werken intensief samen om dit te bereiken.

Het sociaal (wijk)team is beschikbaar voor alle jeugdigen in onze regio. Is er meer zorg nodig, kan het wijkteam, de huisarts, jeugdarts of medisch specialist een individuele beschikking afgeven voor een individueel traject, ook als dit zorg betreft dat in een groep gegeven wordt. In 2019 zijn de gemeenten in de jeugdzorgregio Amersfoort een partnerschap aangegaan met zeven grote jeugdzorgaanbieders onder de naam Breed Spectrum (BSA). Partijen werkten al samen aan het goed, passend en betaalbaar blijven organiseren van specialistische jeugdhulp, maar door de groeiende vraag naar moet daar een versnelling in komen. Gemeenten en zorgaanbieders hebben daarom een transformatieplan opgesteld waarin zij aangeven wat zij gaan doen om de transformatie te versnellen. Een van de eerste stappen is dat de BSA lokaal gaan organiseren in gebiedsteams. Daarnaast kan de huidige werkwijze rondom specialistische zorg voor jeugdigen en het onderwijs volgens alle betrokkenen beter:

- Sommige scholen hebben een dusdanige populatie dat zij graag zien dat de benodigde zorg beschikbaar is op school zodat snel, adequaat en effectief actie ondernomen kan worden.
- (Specialistische) scholen en specialistische jeugdhulp bedienen voor een groot deel dezelfde doelgroep en zijn vaak (boven)regionaal georganiseerd. Beide bevinden zich bovenin de zorgpiramide (zie afbeelding rechts).
- Scholen met een grote populatie kinderen die meer ondersteuning nodig hebben zien op dit moment de huidige werkwijze van beschikkingen als een administratieve last.
- Breed spectrum zorgaanbieders zien ook de kansen de jeugdhulp meer te verbinden met school en het levensdomein van de jeugdige en deze hulp op school in te zetten binnen een collectieve(groeps)-aanpak.

In een aantal pilots en bestaande samenwerkingen wordt de zorg, in samenwerking met de lokale (wijk)teams al binnen een school vormgegeven en zijn de betrokkenen (inclusief ouders) enthousiast over de werkwijze en resultaten. Daarnaast blijkt uit de eerste resultaten dat naast de tevredenheid de inzet van specialistische jeugdhulp in verbinding met school efficiënter kan worden vormgegeven.

Deze beweging zetten we nu verder door, in de samenwerking Onderwijs met Specialistische jeugdhulp (OSJ). Zo geloven we erin dat we nog beter passende ondersteuning kunnen bieden aan het kind, de professionals meer in samenhang met elkaar kunnen werken en bijdragen aan de duurzame betaalbaarheid op de langere termijn. We starten met de OSJ op 3 tot 5 scholen.

OSJ en de leidende principes

De professionals binnen OSJ werken vanuit hetzelfde perspectief en leidende principes.
Een passende onderwijsplek is zo dicht mogelijk bij huis beschikbaar.
Het kind en de ouders krijgen passend onderwijs ondersteuning en/of specialistische jeugdhulp. Dit betekent in de eigen leef/onderwijs omgeving, laagdrempelig, snel beschikbaar is en toegankelijk voor elk kind. Hierbij is de financiering, efficiënt, eenduidig en eenvoudig.

Hulp op school en thuis is op elkaar afgestemd en gericht op preventie.
Een OSJ vindt plaats via samenwerking tussen onderwijs, kind en ouder en specialistische jeugdhulp. Door de inzet van de OSJ is er ook een beter onderscheid g begeleiding en behandeling. Door de inzet van de OSJ is het mogelijk om voor een individuele leerling te schakelen tussen individuele zorg (behandeling) en groepstraining of begeleiding. De OSJ denkt en organiseert vanuit het kind. Snel, preventief, op maat en in samenspraak.

Integraal arrangeren wanneer meer ondersteuning nodig is in de ontwikkeling, zodat hulp thuis, op school en omgeving op elkaar is afgestemd.
Specialistische jeugdhulp wordt geboden door de regio-gecontracteerde aanbieders. Specialisme van de jeugdzorgwerker wordt geborgd door verbinding te houden met de aanbieders. Er wordt gewerkt met werkzame interventies en methodieken en gezorgd voor een transfer van zorg op school naar andere leefgebieden van het kind. Binnen de OSJ worden op schoolniveau afspraken gemaakt over regie, duur, lengte en invulling van termijn.

Specifieke onderwijs- en ondersteuningsbehoeften zijn opgenomen in een ontwikkelingsperspectiefplan en zorgplan voor de langere termijn. Onderwijs en specialistische jeugdhulp sluiten naadloos op elkaar aan. Onderwijsdoelen en behandeldoelen versterkten elkaar. Dit staat beschreven in '1 Kind, 1 gezin en 1 plan'. Dit vraagt om erkenning en van eigen- en elkaars expertise, de bereidheid van en met elkaar te leren en is een praktisch uitwerkpunt.

Wat willen we bereiken met OSJ?

Door samenhangende ondersteuning op de plaats waar kinderen zich bevinden te ontwikkelen en gezamenlijk te financieren, is er meer ruimte voor:

- Het bieden van ondersteuning op school in samenspraak met ouders. Dat wat kinderen geleerd hebben, sneller en beter toe te kunnen passen op school, in de vrije tijd en thuis (vertrouwde omgeving).
- Gerichte preventieve inzet om zwaardere zorg te voorkomen (van curatief naar preventief).
- De specialistische jeugdhulpverlener in school om direct te kunnen ingrijpen en te zorgen voor de transfer van de geleerde vaardigheden.
- De professionals om de juiste hulp te bieden door vermindering van regeldruk
- Interprofessionele samenwerking. Met een interprofessioneel samenwerken bedoelen we een team of netwerk dat uit verschillende professionals bestaat die binnen dezelfde organisatie of met anderen buiten de eigen organisatie samenwerken. Een belangrijk kenmerk van interprofessioneel samenwerken is dat de zorgprofessionals gezamenlijk met ouders en kind één zorgplan opstellen. Gezamenlijk wordt een doel geformuleerd in een gemeenschappelijke taal die voor alle betrokkenen begrijpelijk is.
- Een positieve bijdrage aan het eerder afschalen van zwaardere vormen van jeugdhulp
- Inzet op een grotere samenhang tussen voorliggende voorzieningen, onderwijs en jeugdhulp.

Hoe zien we de resultaten terug?

Jeugdige & ouder(s)

- Ouderbetrokkenheid is vergroot, afstand tot de school is verkleind.
- Doorgaande leerlijn voor de jeugdigen
- Laagdrempelige aanwezigheid en bereikbaarheid OSJ voor ouders
- Meer jeugdigen en gezinnen krijgen sneller passende hulp
- Jeugdigen staan meer in hun kracht

Professionals
(onderwijs, ondersteuning & zorg)

- Scholen benutten de kennis van de zorgprofessionals verbonden aan de OSJ
- Eerder signaleren van problematiek
- Geïntegreerde teams jeugdhulp-onderwijs binnen de school zorgen voor verbinding en een brede blik op het systeem
- Betere samenwerking met andere betrokken hulpverleners

Data & monitoringsgegevens

OSJ slaagt als zoveel mogelijk gebruik wordt gemaakt van de vaste specialistische jeugdhulpverleners binnen de school, in plaats van verwijzingen aan te vragen voor jeugdhulp buiten de school. Uit monitorgegevens willen we terugzien:

- Een daling van schoolverzuim van jeugdigen door de inzet van OSJ binnen de school.
- Een daling van de individuele beschikkingen voor specialistische jeugdhulp (Eemland) in aantal* en euro's.
- Afname van vrijstellingen

**Doelstelling effect op instroom specialistische jeugdhulp op beschikking binnen de BSA: 30 kinderen minder in 2021 en 60 minder vanaf 2022*

Voor wie is Onderwijs met Specialistische Jeugdhulp?

Specialistisch jeugdhulp is beschikbaar voor kinderen die belemmerd worden in hun ontwikkeling door een combinatie van opvoedings- of gezinsproblematiek, psychische problemen en/of een verstandelijke beperking. De hulp is op maat gedurende de schoolperiode en gericht op het kind met de transfer naar huis.

Kinderen en gezinnen met ernstige meervoudige problemen hebben baat bij integrale hulp vanuit meerdere specialismen, zoals jeugd- en opvoedhulp, jeugd-ggz, jeugd-lvb, verslavingszorg en speciaal onderwijs. Integrale specialistische jeugdhulp en onderwijs kan eraan bijdragen dat een gezin met minder hulpverleners te maken krijgt en dat er meer continuïteit komt in de zorg.

Binnen de regio Amersfoort spannen het onderwijs (SWVen), de Breed Spectrum Aanbieders (BSA) en gemeenten zich hiervoor gezamenlijk in.

Aan de hand van onderstaande piramide kan een schoolpopulatie in kaart gebracht worden, waardoor de risico jongeren zichtbaar gemaakt worden. Specialistische hulp kan ingezet worden voor de 'rode' groep. Dit is de groep kinderen met zeer verhoogd risico op gedragsproblemen en/of andere ernstige belemmeringen ervaren in de ontwikkeling. Voor de 'gele' groep wordt dit elke keer afgewogen in het zorgoverleg van de school. De 'gele' groep staat voor kinderen die verhoogd risico hebben op het ontwikkelen van gedragsproblemen en/of belemmeringen ervaren in de ontwikkeling (De behoefte van een leerling of een groep leerlingen bepaalt de aard van de inzet.)

Werkwijze Onderwijs met Specialistische Jeugdhulp (OSJ)

Maatwerk op de scholen

De kern van de OSJ is dat er vaste specialistische jeugdhulpverleners in de school voor (speciaal) onderwijs aanwezig zijn en jeugdhulp bieden zonder dat hiervoor een verwijzing nodig is. De specialistische jeugdhulpverlener staat niet los, maar werkt nauw samen met het onderwijs(zorg)team. Het uitgangspunt is dat door vraaggericht te werken een passend antwoord gezocht wordt op hulpvragen en ondersteuningsbehoeften van school en leerling en waarbij er een transfer is met de thuissituatie. Dit is maatwerk.

Scholen met een (boven) regionale functie en scholen met een bepaald percentage jeugdigen die vergelijkbare specialistische jeugdhulp nodig hebben, kunnen een OSJ hebben. Het concrete percentage wordt opgenomen in de uitwerkingen van de OSJ.

Ook scholen waar een knelpunt gesignaleerd wordt vanuit de preventieve overleggen die er op schoolniveau en wijk/lokaal niveau zijn kunnen een OSJ hebben. Aan elke school is een sociaal (wijk)teamlid en een jeugdarts/verpleegkundige verbonden. In het primair onderwijs zijn dit multidisciplinaire overleggen (MDO). In het voortgezet onderwijs zijn dit zorgteams (in Amersfoort zijn dit Aansluiting Onderwijs en Jeugdhulp (AOJ) teams). Knelpunten die door hen gesignaleerd worden, kunnen gemeld worden bij de werkgroep OSJ. De werkgroep bekijkt dan of het mogelijk is een OSJ te starten. Als er meer scholen zijn dan waarvoor bij de startfase formatie beschikbaar is, zal de stuurgroep na overleg met de werkgroep de scholen kiezen die het meest kansrijk zijn om het tot een succes te maken. Daarbij gaat het om scholen die zijn aangesloten bij de samenwerkingsverbanden en gevestigd zijn in onze regio.

Scholen die geen OSJ hebben, kunnen via het lokale (wijk)team ook altijd een beroep doen op extra ondersteuning vanuit de jeugdwet als kinderen dit nodig hebben, in dat geval geldt de werkwijze van de individuele beschikkingen of financiering vanuit clusterarrangement.

OSJ is domeinoverstijgend

OSJ vraagt een bredere kijk dan alleen het jeugdzorgbudget. Domeinoverstijgend werken is niet alleen inhoudelijk noodzakelijk, maar ook financieel interessant; de flexibele inzet van die middelen kan immers eenvoudiger. Het samenbrengen van budgetten vanuit onder meer onderwijsondersteuning, de maatschappelijke ondersteuning, de jeugdgezondheidszorg en de jeugdzorg vergroot de manoeuvreerruimte om het beroep op (specialistische) jeugdzorg te verkleinen. Er komen steeds meer verzoeken binnen van scholen en zorgaanbieders om vorm en inhoud te geven aan een samenhangende aanpak.

De rol van de Specialistische Jeugdhulpaanbieder

Een belangrijke factor voor succes is de gedeelde visie van het onderwijs (school in nauwe samenwerking/ afstemming met het SWV) en de jeugdhulpaanbieder op ondersteuning en hulp aan kinderen. Deze ondersteuning is erop gericht dat jeugdigen gezond en veilig opgroeien, hun talenten ontwikkelen, zich voorbereiden op een zelfstandige toekomst en naar vermogen participeren in de samenleving.

Voorwaarden die gesteld worden aan de jeugdhulpaanbieder:

- De problematiek/ vragen van de school is leidend in de keuze van de jeugdhulpaanbieder binnen de BSA.
- De OSJ-er van de BSA is in staat om een ondersteuningsvraag, de geestelijke gezondheid en de veiligheid van een jeugdige of zijn ouders te beoordelen en professioneel advies te geven.
- De OSJ-er van de BSA is in staat om de meeste complexe hulpvragen direct te beantwoorden. Bij complexere vragen of problemen die niet tot het expertisegebied van de OSJ-er behoren kunnen zij samen met school inschatten welke deskundige hulp de jeugdige of zijn ouders nodig heeft. Ook kan de OSJ-er die in het BSA-gebiedsteam waar hij of zij aan verbonden is, bespreken en zonodig expertise vanuit het gebiedsteam erbij halen.
- De jeugdhulpaanbieder moet verantwoorde zorg leveren van goede kwaliteit en voldoen aan de kwaliteitseisen uit de Jeugdwet en het Besluit Jeugdwet. De verplichting uit de Jeugdwet om verantwoorde hulp te leveren is verder uitgewerkt in de norm van de verantwoorde werktoedeling, die is vastgelegd in het Besluit Jeugdwet. Om de kwaliteit van de jeugdhulp te bewaken wordt landelijk toezicht uitgevoerd door de Rijksoverheid, Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd en Inspectie Veiligheid en Justitie (IVenJ).

Organisatie & financiën

Financiën OSJ

Dit basisdocument beschrijft de algemene lijn van de inzet van de OSJ.
De financiering van specialistische jeugdhulp valt onder de verantwoordelijkheid van de gemeente. De samenwerkende gemeenten in de regio Amersfoort hebben de jeugdhulp vanaf 2019 aanbesteed. Daarbij is ervoor gekozen om voor de complexe en intensieve problematiek een partnerschap aan te gaan met de zogenaamde 'breed spectrum aanbieders' (BSA). Voor de uitvoering van deze gezamenlijk taakgerichte opdracht ontvangt de BSA een gezamenlijk budget. De BSA heeft in het voorjaar 2020 een transformatieplan (2020-2024) geschreven en financieel uitgewerkt in een business case. In deze business case is de inzet van OSJ's opgenomen:3 fte in 2021 en 6 fte vanaf 2022. De inzet van de OSJ is specifiek gericht op scholen waarvan bekend is dat er veel kinderen via huisarts of lokaal team specialistische jeugdhulp verwezen worden naar de BSA aanbieders en waar met de aanwezigheid van een OSJ'er op school dit veel minder nodig zou moeten zijn.
De inzet van de OSJ wordt als fte-financiering (zonder beschikking) bekostigd voor leerlingen binnen de regio Amersfoort vanuit het taakgerichte budget van de BSA wat door de regio ter beschikking is gesteld. Bij inzet van OSJ kan er daarnaast sprake zijn van cofinanciering met een van de betrokken partners (verschillende domeinen).

Organisatie

De zeven breed spectrum aanbieders hebben onderling de uitganspunten van de Governance vastgesteld en vastgelegd in een samenwerkingsovereenkomst. In de samenwerkingsovereenkomst hebben de aanbieders ook financiële afspraken gemaakt met de gemeenten. Een programmamanager is verantwoordelijk voor de dagelijkse aansturing van de BSA.

De gemeenten en de SWVen maken binnen het OOGO afspraken over de inzet van de jeugdhulp en het passend onderwijs. De stuurgroep bestaat uit vertegenwoordigers van de verschillende gremia en kunnen besluiten nemen die binnen de afgesproken (financiële) kaders vallen. De stuurgroep bewaakt de co-creatie is tussen onderwijs, gemeenten en de BSA.

De werkgroep onderwijs en BSA partners werkt de OSJ Pilots nader uit, implementeert de plannen per school, volgt de resultaten en zet een monitor op.

OSJ in de praktijk; voorwaarden en werkwijzen

- OSJ is co-creatie onderwijs en gemeente en jeugdhulpaanbieder
- OSJ start op pilotbasis op verschillende scholen in Regio Amersfoort
- Problematiek van school is leidend en dusdanig dat specialistische jeugdhulp noodzakelijk is om schooluitval te voorkomen
- Aan de hand van de problematiek wordt bepaald welke BSA partners de OSJ uitvoeren.
- Alle ondersteuning wordt geboden zonder individuele beschikking voor leerlingen binnen de regio Amersfoort
- School, SWV en BSA maken inhoudelijk projectvoorstel In het projectplan van school en jeugdhulpaanbieder worden de leidende principes beschreven.
- De professionals van de school en de BSA bepalen in overleg welke hulp noodzakelijk is
- Ondersteuning gebeurt groepsgericht en preventief waar het kan en individueel waar het moet, door aanwezigheid van een OSJ op school kan er ook een beter onderscheid komen tussen begeleiding en behandeling. Er is nu meer mogelijk om voor een individuele leerling te schakelen tussen individuele zorg (behandeling) en groepstraining of begeleiding.
- De verbinding met de thuissituatie, en eventuele andere inzet van ondersteuning, wordt in overleg met de wijkteams (brugfunctionaris) vormgegeven en geborgd (1Kind/1Gezin-1Plan-1Regisseur).
- Per OSJ maken de partijen (BSA, school, SVW en gemeente) afspraken op welke wijze en met welke frequentie afstemming plaatsvindt op diverse niveaus (bestuurlijk en uitvoerend), zodat eventuele bijsturing vroegtijdig kan plaatvinden.
- Monitoring van resultaten vindt plaats. Een monitoringssysteem en bijbehorende prestatie-indicatoren zoals benoemd in dit document wordt in gezamenlijkheid ontwikkeld. En worden zo eenvoudig mogelijk gehouden.